

TIL EN GOD DIALOG

FORSØK PÅ EN VEILEDNING TIL SAMTALEN OM LIKEKJØNNET SAMLIV I FRIKIRKEN

Fram mot synodemøtet i sommer vil Frikirkens menigheter være preget av samtaler, følelser og meninger i forbindelse med saken om likekjønnede samliv i kirkesamfunnet vårt. Protokollen fra synoderådet er sendt ut til menighetsbehandling, og vi tror mange vil la seg berøre og engasjere.

Synoden 2022 ba om et dialogskrift, noe som har vist seg vanskelig å levere, både fordi vi har vært usikre på hva slags dokument dette skulle være, og fordi synodestyret gjorde noen valg underveis som vanskeliggjorde prosessen. Dette har vi også beklaget tidligere.

Her følger likevel et forsøk på en veiledning for samtaler i menighetene. Vi tror de fleste argumentene er både godt kjent og tilgjengelige. Likevel vil vi legge ved noen innlegg fra innledere på dialogdøgnet som ble arrangert i november. Vi vil også si noe om det å snakke sammen, og det å leve sammen i samme kirke, og om å føre dialog på en god og velmenende måte.

Merk at synodestyret mener det er både verdifullt og mulig å gjennomføre disse samtalerne samtidig som man støtter vedtakene fra synoderådet. Det må alltid være rom for både debatt og dialog i Frikirken, og det er det vi ønsker at dette dokumentet skal hjelpe oss med.

I forkant av synoderådsmøtet i november, arrangerte altså synodestyret et dialogdøgn, hvor synoderåd, teologisk fagråd, tilsynsmenn og samlivsutvalg var til stede. I tillegg var det invitert et trettitalls andre personer i Frikirken, forsøkt spredt med tanke på alder, bosted og syn i samlivssaken, samt noen som har markert seg med tydelige meninger i det offentlige rom. Nesten alle takket ja til invitasjonen. Døgnet ble ledet av to eksterne samtaleledere, utenfor Frikirken. Sentrale spørsmål i samtalen var bl.a. om homofilt samliv er synd, om vi kan velsigne homofile par, og om vi kan leve med to syn i dette spørsmålet. Ønsket var å få fram, saklig og respektfullt, ulike argumenter.

Vi tror det er særlig to erfaringer deltakerne dro fra dialogdøgnet med.

Opplevelsen av en god, trygg og vennlig samtale. Vi begynte for eksempel med å etablere tillit ved å love hverandre at ikke noe som ble sagt i rommet skulle bli tatt med ut av det.

Opplevelsen av at bevegelse i synspunkter og standpunkter ikke var stor. Det ble vanskelig å se for seg en enighet. Vi tror altså deltagerne forsto hverandre bedre, og kanskje kjærligheten til hverandre hadde vokst. Samtidig var smerten minst like stor som før, ved å innse at man står langt fra hverandre.

Derfor vil dette skrivet mane oss til å snakke godt sammen, til å lytte, til å forsøke å forstå, til å ikke snakke nedsettende om hverandre, til å ikke ta ord ut av sin sammenheng, til å tale vennlig om dem som ikke er til stede for å forklare seg.

Mye av innholdet i dette skrivet er hentet fra dialogdøgnet, samt fra Norges Kristne Råds veileder for samtaler om vanskelige temaer (Skriftserien nr 22, 2018). Sistnevnte kan lastes ned i sin helhet her: [Norgeskristnerad.no/norges-kristne-rads-skriftserie/](https://norgeskristnerad.no/norges-kristne-rads-skriftserie/)

Målet for de neste månedene er ikke enighet og meningskonformitet

Uenighet har vært til stede i en eller annen form i alle fellesskap gjennom hele menneskehetens historie. Jo mer som står på spill, jo mer alvorlig blir uenigheten. Se bare på Paulus sine brev til de første kristne. De er fulle av fortellinger om uenighet og forsøk på å finne ut av uenigheten. Paulus tok selv steget ut på torget i Areopagos for å være der meninger brøt mot hverandre. Han ble kanskje trukket dit både fordi han hadde noe å fortelle, og fordi han ville lære av dem som kunne gi ham motstand. Der uenighet får slippe til i ærlig strid mellom meningsmotstandere, skjer det ofte noe viktig. Det kan nemlig ende med at begge parter vokser og utvikler seg.

Vi er kanskje uenige når vi møtes og når vi skilles, og målet med å møtes er heller ikke alltid å oppnå enighet. Snarere er det å få til en bevegelse i retning av en type uenighet som forløser refleksjon, innlevelse og omtanke. Det motsatte av dette er en type uenighet som skaper bitterhet, frykt og ufrihet. Vi vet at mange i Frikirken lever med stor smerte fordi en ser at kirkesamfunnet en har dype bånd til, beveger seg i en retning som oppleves som ødeleggende for kirken vår.

Dette er sant uavhengig av hvilken side en står på i spørsmålet om likekjønnet samliv. Begge sider lider. Vi har smerten felles. Den ene siden kan vi kanskje si er en minoritet i kirkesamfunnet, den andre siden kan vi tilsvarende si er en minoritet i storsamfunnet i Norge. Begge disse opplevelsene er smertefulle. Vi vil oppfordre menighetene våre til å legge til rette for at det kan deles hvordan dette oppleves, samtidig som meningene om samliv mellom to av samme kjønn brytes.

I en samtale som vekker sterke følelser, som er dyptgripende og tidvis utmattende, er det lett at holdningen til «meningsmotstanderne» påvirkes. Det finnes utallige definisjoner på dialog, men det må være en samtale preget av gjensidig åpenhet og velvilje.

Som samtalepartnere strekker vi oss mot noen felles mål:

- Mulighet til å lære noe om hverandres utgangspunkt, refleksjoner og følelser.
- Mulighet til å stille spørsmål og gi uttrykk for usikkerhet.
- Hjelp til respektfull og ærlig meningsbrytning.
- Møter på tvers av synspunkter – slik at vi kan få sikrere kunnskap om hvordan andre tenker og føler.
- Arbeide med å utvikle et respektfullt språk som kan legge grunnlag for at vi kan nå dypere inn i kjernen av uenigheten.
- Vende seg til å være i samme rom uten at det skaper blokkeringer på grunn av frykt, sinne eller skuffelse.

Vi håper at vi alle kan øve oss på å lete etter det gode og det ærbare i andres overbevisning. Som Paulus skriver det til de kristne i Filippi:

Alt som er sant og edelt, rett og rent, alt som er verdt å elske og akte, alt som er til glede og alt som fortjener ros, legg vinn på det! (4,8)

Det kan være truende å lete etter det gode ved andres ståsted og svakhetene ved vårt eget, men dette vil antagelig gjøre oss tryggere og vennligere.

Hvordan forberede dialogsamtalen?

Det finnes ulike former for metodikk for dialog. Dette kan dere lese mer om i heftet fra Norges Kristne Råd, under overskriften «Til tilretteleggeren».

Vi vil anbefale noen kjøreregler som hjelper oss i dialogsamtalen:

- Snakk i «jeg-form»
- Utforsk den andres synspunkter
- Anmode om eller ønske, ikke kreve
- Konkretisere (gi konkrete eksempler)
- Snakke rolig og lytte til den andre er ferdig
- Bruke et imøtekommende kroppsspråk: Se på den som snakker og nikke anerkjennende.
- Ta alt som sies i beste mening
- Gjensidig forpliktelse om at ingen skal høre igjen eller lese hva de har sagt eller synspunkter de har båret frem i samtalen, for eksempel på et menighetsmøte.

Husk at også når dere omtaler de skriftlige innleggene, kan det være mennesker i rommet som identifiserer seg med det som er skrevet. Derfor skal de samme reglene gjelde når man omtaler de skrevne innleggene.

La oss også minne om hva Norges Kristne Råd sier om dialog:

«Det kan være fruktbart å se på hva som skiller dialog fra debatt, diskusjon eller forhandling. Dette er former for samtale som ofte misforstås for å være det samme. Debatt handler gjerne om å vinne en argumentasjon, og å sette ting på spissen. Den er i lite grad lyttende, fordi en har gjort seg opp en mening på forhånd og har ikke noe ønske om å bevege seg bort fra det. Mens den

andre snakker, forbereder en mer sitt neste innlegg enn å høre med nysgjerrighet hva den andre faktisk sier og forsøker å få fram. Hensikten er å vinne debatten. Den er derfor ofte konflikt-eskalerende i sin natur. Dialogen er det diametralt motsatte. Mye av det ligger i holdningen en har til den/de andre som deltar i dialogen. Den har som et viktig mål å forstå den andre bedre. Man er interessert i å oppklare misforståelser, og å se hva de reelle uenighetene består i og hva en tross alt har felles. Diskusjonen, slik den særlig foregår i akademia, legger vekt på det saklige i motsetning til det personlige. I dialogen derimot er den personlige historien og følelsene relevante temaer. Forhandlinger handler om å bli enige om hva man skal gjøre (jfr. fredsforhandlinger og lønnsforhandlinger). Enighet er derimot ikke det viktigste målet i dialogen.

Det er en misforståelse at dialogen har som mål at vi skal bli enige, enten ved at vi finner fram til et minste felles multiplum eller at den ene oppgir sitt opprinnelige standpunkt og blir enig med motstanderen. Det kan hende at man på sikt kommer fram til en felles forståelse, men det er ikke dette som ligger til grunn for dialogen. Den er en åpen prosess som gir deltagerne en mulighet til å få en dypere forståelse av den andres standpunkt og av temaet en samtaler om. Dialogen gir rom for å se nye dimensjoner og perspektiver, og kan åpne opp krevende situasjoner og spørsmål, og eventuelt gjøre krevende relasjoner mulige. Til grunn for dialogen ligger som sagt overbevisningen om, eller i det minste håpet om, at vi dypest sett tilhører det samme fellesskapet. Og det er vår forpliktelse å gjøre vårt ytterste for at relasjoner ikke skal brytes unødvendig eller på grunn av misforståelser».

Med håp og oppfordring om en god samtale.

I kjærlighet, med forståelse og også her: nåde.

synodeleder Jarle Skullerud

ULIKE SYNSPUNKTER OG STANDPUNKTER

Innlegg fra dialogdøgnet, redigert av eller i forståelse med bidragsyter, for hjelp i samtalene. Alle bidragene leveres anonymt, da flere ønsket dette. Det fremkommer likevel hvem bidragsyter er i noen av tekstene, der de selv er fortrolig med det.

Synodestyret forstår synoden 2022 slik at man ønsket et dialogskrift med begrunnelse for de teologiske hovedsynene om likekjønnet samliv. Vi har ikke tatt mål av oss å kunne fremlegge noen teologisk avhandling, med motspørsmål og svar, men lar noen personer fortelle om sitt eget ståsted, sin egen reise, og sine begrunnelser. Synodestyret tar ikke stilling til noen av innleggene, men lar dem tale for seg selv slik de står.

Vi vil oppfordre dere til å bruke egne ressurser i eller rundt menighetene, til innledninger med noen av de samme utfordringene som ble gitt til bidragsyterne på dialogdøgnet, og som er gjengitt her.

Om dere bruker noen av bidragene som følger, vil vi anbefale at dere velger ett eller to tema for en kveld. Be deltakerne om å lese gjennom teksten fra alle bidragsytere for hvert tema før dere kommer sammen, og få noen som er gode til å lese, til å lese bidragene høyt før dere åpner for samtale.

På de neste sidene vil dere finne syv innlegg, fordelt under tre overskrifter.

ER HOMOFILT SAMLIV SYND, HVORFOR/HVORFOR IKKE?

ER HOMOFILT SAMLIV SYND? FØRSTE HOVEDINNLEGG.

Innledning

For mange er det en provokasjon at kirken i det hele tatt mener at noe er synd. Vi lever i et samfunn med en ekstrem individualisme. Ingen har noe å gjøre med hvordan andre lever sitt liv. Og i dette tilfellet snakker vi i tillegg om en allerede sårbar gruppe som burde ha krav om særskilt vern, jfr ulike levekårsundersøkelser. Det er noe godt med å ha et avslappet forhold til hvordan andre innretter livet sitt. Jesus var tydelig på at vi ikke skal dømme. Han sa: Ta først bjelken ut av eget øye før du begynner å hjelpe din neste med flisen han har i sitt. Så la oss være enige om at hensikten med denne artikkelen hverken er moralisme eller å trykke andre ned. Men som kristen kirke trenger vi å snakke om synd, og forsøke etter beste evne å avklare hva som er synd. Synd er et sentralt begrep i kristen tro, fordi det har med Jesus og hans oppdrag på jorden å gjøre. Han ble gitt navnet Jesus, for han skulle frelse sitt folk fra deres synder, står det i Matteus 1,21. Det som ikke er synd, trenger vi ikke å frelses fra. Det som ikke er synd, skal vi hverken bekjenne som synd eller vende oss bort fra å gjøre. Men hvordan finner vi ut hva som er synd?

Er homofil legning synd?

Det er ingen holdpunkter hverken i det nye eller gamle testamentet for å si at homofil legning er synd. Homofil legning er ikke synd, mer enn heterofil legning er synd. Vi har alle en skadet seksualitet, og utenomekteskapelig begjær hos en heterofil er ikke mer etisk høyverdig enn homofilt begjær. Homofile mennesker er ikke mer syndige enn andre, eller mindre verdifulle enn andre.

Fristelser er ikke det samme som synd. Det vet vi blant annet ut fra at Jesus selv ble fristet. Og vi vet at han var uten synd. Til dette vil noen innvende Jesu forsterkning av det sjettede budet i Matteus 5,28, når han sier: «Den som ser på en kvinne for å begjære henne har allerede drevet ekteskapsbrudd med henne i sitt hjerte». Dette sier oss at hjertets tanker også kan være syndige, og vi ber med David i Salme 19,15: «Måtte mine ord og hjertets tanker være til glede for deg, Herre.» Men det er forskjell på å tenke en tanke og å handle på den. Og homofil legning er mye mer enn seksuelt begjær. Mange homofile som velger å avstå fra seksuelt samliv fordi de konkluderer med at homofilt samliv er synd, har mye å lære andre om hva det vil si «å ta opp sitt kors» (Lukas 9,23). Det finnes mange historier om homofile som på oppsiktsvekkende vis finner Jesus og kommer til tro, og som opplever at deres nye tro innebærer en endring av livsstil, uten at legningen som sådan blir endret. anbefalt lesning er for eksempel Rosaria Butterfield: *Øhe gospel comes with a house key* eller David Bennett: *War of loves, the unexpected journey of a gay activist discovering Jesus*.

Det er nødvendig at vi snakker tydelig om holdninger. Vi må ta et oppgjør med homofobi. Vi må kjempe imot urettferdigheten det er at homofile i mange land, også vårt eget, utsettes for vold og trakassering bare på grunn av hvem de er. Hverken menneskers meninger, legning eller levemåte gir oss grunn til å hate noen eller til å fryse noen ut av fellesskapet. Vi må lære oss å tåle hverandre, også om vi ser ulikt på samlivsteologi. Vi må hjelpe hverandre til å ha en respektfull og ydmyk samtale om disse tingene i våre menigheter.

Så la oss trå varsomt når vi skal forsøke å avklare om homofilt samliv er synd eller ikke. Og dette er sant om alle slags overskridelser på områder Bibelen definerer som synd: I møte med mennesker og deres liv trengs sjelesørgerisk tilnærming heller enn en kald domsavsigelse. Hvert enkelt menneske trenger først og fremst omsorg og fellesskap. Moralsk fordømmende pekefingerer hjelper ingen. Og synd legges til synd når noen baktaler dem som har falt eller som lever annerledes enn flertallet. Ingen fortjener å bli møtt med en kald skulder. Men vi vet også at synd som erkjennes, tas oppgjør med, bekjennes i trygge omgivelser og blir tilgitt av Gud og mennesker kan utløse en enorm positiv kraft i menneskers liv.

Er homofilt samliv synd?

Før vi kan svare på om homofilt samliv er synd må vi definere hva vi mener med begrepet synd. Synd kan forstås på ulike måter, her skal vi nevne to helt kort. For det første: Vi kan snakke om *synd som tilstand*. Her handler det ikke om konkrete lovbrudd, men om en arvesynd som ligger så dypt i oss at det er som noe vi er smittet av, som et virus vi ikke kan kvitte oss med. Selv vår beste gjerning er preget av vår falne natur. Her kan en tenke på synd som alt ved oss som står som motsetning til den fullkomne og perfekte Gud. Når vi snakker om synd som tilstand gir det tilsvarende mening å snakke om nåde som tilstand. Evangeliet er budskapet om at den troende er i *Kristus*, og i Kristus ser Gud på mennesket som rensset, rent og fullkomment på tross av alle dets feil og mangler.

For det andre har vi synd som *overskridelse*. Det greske ordet som oversettes med synd i vår Bibel, *hamartia*, betyr å bomme på målet. Når vi her skal vurdere en konkret etisk problemstilling, er denne definisjonen nyttig. Det gir mening å snakke om synd som tilstand, som alt vi er i motsetning til alt det Gud er, men det gir også mening å snakke om synd som overskridelse, som noe konkret vi gjør eller ikke gjør, uavhengig av hva vi er. Hvis vi ser på synd som å bomme på målet, blir synd alle tanker, ord og gjerninger som havner utenfor det som opprinnelig var tenkt. Her vil konkret bekjennelse være en hjelp til å både vite hva en skal vende seg fra og til å vite at en er tilgitt hos Gud: «*Dersom vi bekjenner våre synder er han trofast og rettferdig så han tilgir oss syndene og renser oss for all urett!*» (1 Joh 1,9).

Men er homofilt samliv synd? Å si at noe er synd må handle om mer enn meninger. Vi må legge objektive kriterier til grunn. I samtalen om dette kommer vi ikke utenom *bibelsyn*. I Frikirkens Skriftsynserklæring heter det: «verken kirkens tradisjon, menneskers erfaringer, vår fornuft eller profetiske åpenbaringer står over Guds ord. Bibelen, slik den er gitt oss, er den endelige åpenbaring og øverste norm for vår kirkes lære og den troendes liv.» La oss derfor bruke litt tid på å se på hva Bibelen sier om synd, nærmere bestemt seksuell synd.

Det nye testamentet bruker ordet *porneia*, som på norsk er oversatt med hor. Hor er ikke et ord vi bruker i norsk dagligtale, men det er et sentralt bibelsk begrep. Hor/porneia er en samlebetegnelse for alt utenomekteskapelig seksuelt samliv. Ordet forekommer 26 ganger i det nye testamentet, og hver gang det nevnes er det for å advare mot det, for å trekke opp en grense og si at dette faller utenfor det aksepterte. Det er å bomme på målet. Dette handler ikke om et negativt syn på sex: Samliv mellom en mann og en kvinne i ekteskapet snakker Paulus utelukkende varmt og positivt om. Og revolusjonerende nok inn i egen samtid forkynner han full likestilling i det seksuelle samlivet mellom mann og kvinne (1 Kor 7,3-5). Paulus er også veldig positivt innstilt til singellivet uten sex. Se 1 Korinterbrev kapittel 7,25-35. Det gis ikke flere enn disse to alternativene. Sex tilhører ekteskapet mellom en mann og en kvinne. Så hva med alle som ikke er gift ennå, eller kanskje ikke blir det? Å avstå fra sex er ikke hverken umulig eller uvanlig. Det nye testamentets bruk av ordet *porneia* lærer oss at sex alle andre steder enn i ekteskapet mellom en mann og en kvinne er å betrakte som synd.

Homofilt samliv er dermed synd. Som argument mot dette hevdes blant annet at Jesus ikke sa noe om homofilt samliv. Men Jesus stod i den jødiske rabbinske tradisjonen. Det betyr at vi må ha som forutsetning at de fem mosebøkens lære om seksualitetens rammer var det Jesus stod for og lærte. Her tas det tydelig avstand fra blant annet ulike former for incest og sex mellom menn, med begrunnelsen: «*Følg ikke forskriftene til folkeslagene*», og: «*de gjør alt dette*» (3 Mos 20,23). Når Jesus tok opp noen av budene i sin undervisning forsterket han dem, heller enn å se bort fra dem. Jesus forutsetter det monogame, livslange ekteskapet mellom mann og kvinne som norm: «*Har dere ikke lest at Skaperen fra begynnelsen av skapte dem som mann og kvinne og sa: Derfor skal mannen forlate sin far og mor og holde fast ved sin kvinne, og de to skal være en kropp*» (Matteus 19,4). Videre i samme avsnitt snakker han om mennesker som «*har gjort seg selv lik en evnukk for himmelrikets skyld*» (Matteus 19,12), altså som avstår fra seksuelt samliv – slik blant andre han selv gjorde. Også hos Jesus får bare disse to alternativene.

I Bergprekenen sier han det rett ut: «Jeg har ikke kommet for å oppheve loven, men for å oppfylle den». Og videre advarer han oss mot å «oppheve et eneste av disse minste budene og lære menneskene å gjøre dette» (Matteus 5,17-19).

Homofili nevnes i tillegg til dette i tre avsnitt i det nye testamentet, alt i Paulus sine brev. Vi skal se helt kort på to av dem.

I 1. Tim 1, 8-10 kommer en liste over en gruppe mennesker som Paulus sier loven er til for, i en såkalt lastekatalog. Hver enkelt last som beskrives avvises kategorisk som uakseptabel: «lovbrytere og ulydige, ugudelige og syndere, spottere og gudsfornekttere, dem som slår sin far og mor, mordere, dem som driver hor, *menn som ligger med menn*, dem som driver med menneskehandel, løgnere og dem som sverger falskt, og alt annet som strider mot den sunne lære». Dette, alt sammen, og mere til strider mot den sunne lære, strider imot læren om hva som er etisk akseptabelt. Det er med andre ord synd.

Eller 1 Korinterbrevet kapittel 6, i et avsnitt hvor det egentlig handler om rettsaker mellom kristne, noe Paulus tar avstand fra. Han sier: «Dere gjør urett». Og merk at dette sier han til de som han i kapittel 1 kaller «dere som er helliget i Kristus Jesus og kalt til å være hellige». «Dere gjør urett» sier han, og det er alvorlig, underforstått, vend dere bort fra denne uretten! For: «Vet dere ikke at de som gjør urett, ikke skal arve Guds rike, La dere ikke føre vill! Verken *de som driver hor*, de som dyrker avguder eller de som bryter ekteskapet, verken *menn som ligger med menn eller som lar seg ligge med*, verken tyver, grådige, drukkenbolter, spottere eller ransmenn skal arve Guds rike.» Og så kommer det: «Slik var noen av dere før, men nå er dere vasket rene, dere er gjort hellige, dere er gjort rettferdige i Herren Jesu Kristi navn og ved vår Guds Ånd.» Vi må regne med at «slik var noen av dere før» også inkluderer «*menn som ligger med menn eller lar seg ligge med*». Slik var noen av dere før, sier Paulus, men nå er dere vasket rene, gjort hellige, gjort rettferdige. Det er i denne sammenhengen Paulus oppfordrer: Slutt å gjøre urett.

Alt er fortsatt ikke på plass i menigheten i Korint, det lærer oss at vi har all grunn til å være tålmodige med hverandre også i vår tid. Men at vi er tålmodige med hverandre betyr ikke at vi aksepterer som godt det som Bibelen så tydelig avskriver som synd.

ER LIKEKJØNNET SAMLIV SYND? ANDRE HOVEDINNLEGG.

Er likekjønnet samliv synd? Dette er et spørsmål mange har stilt seg, og det er kanskje det spørsmålet som til syvende og sist har noe å si for hvor man plasserer seg i den kirkelige debatten om likekjønnet samliv.

Som mange som har vokst opp i Frikirken, har også jeg vokst opp med at svaret på det spørsmålet selvfølgelig var ja. Men i løpet av min ungdomstid og studietid ble svaret på dette spørsmålet stadig mindre sikkert. For min del handlet det både om mer teologisk kunnskap og om mine skeive venner.

Synd kan forstås i alle fall på tre måter, som individuelle handlinger, som en mer abstrakt bortvendthet fra Gud og som strukturell eller kollektiv synd. I dagligtalen er det stort sett synd forstått som individuelle handlinger, vi snakker om. Dette er da handlinger vi ser på som moralsk uakseptable, som løgn, sladder eller utroskap. Disse handlingene er alle stort sett enige om at er ødeleggende, både for forholdet til Gud og andre mennesker. Den mer abstrakte måten å snakke om synd på er denne generelle bortvendtheten fra Gud. I Confessio Augustana beskriver man dette som at mennesker er «født uten tillit til Gud». Luther er også kjent for sitt utsagn om å forstå synd som at vi er «innkrøket i oss selv». Denne formen for synd er vanskeligere å få tak på, men når vi ber om syndstilgivelse hver gudstjeneste, er også denne måten å tenke om synd på en del av det vi ber om tilgivelse for. Strukturell synd er mindre omtalt. Men et nylig eksempel er at Den norske kirke har bedt det samiske folk om tilgivelse for sin del av fornuksningspolitikken.

For min del skjedde det noe med min forståelse av likekjønnet samliv som synd når jeg tenkte på hva som er konsekvensene av synd. Som sagt over, konsekvensene av løgn, forskjellige former for utroskap (også for eksempel med penger) og sladder, er at disse handlingene skaper større avstand mellom oss og andre mennesker, og oss og Gud. De får ødeleggende konsekvenser, og de skader både oss og andre. Slik er det ikke med likekjønnet samliv og likekjønnet kjærlighet. Man kan heller peke på at det motsatte av ødeleggelse skjer – to mennesker får oppleve kjærlighet, troskap og fellesskap.

Mer alvorlig, det finnes mange fortellinger om at når skeive og likekjønnet samliv blir avvist av kirken, skaper dette skader på skeives forhold til Gud og kirke, skader som noen ganger er uopprettelige. Dette er et viktig aspekt av strukturell synd, som kirker også må ta innover seg. Handler vi på linje med Bibelen hvis handlingene våre og vår tolkning av Bibelen påfører andre mennesker skade og smerte?

Det hadde vært fint hvis Bibelen var en regelbok med tydelige, enkle og universelle regler vi kunne følge på likt vis til alle tider. Det er ikke Bibelen. Helt fra den kristne kirkes tidlige begynnelse har kristne vært uenige om hvordan man skal tolke og forstå det som står i Bibelen. Ja, til og med Bibelen selv sier imot seg selv. Det er, som de fleste vet, hele fire forskjellige evangelier. Mye i dem er likt, men mye er også forskjellig. Når de allikevel står i Bibelen alle fire, og sees på som autoritative alle fire, sier det noe om at forskjellige tolkninger ikke er noe som sees på som «farlig» eller ubibelsk i kristen tradisjon.

Bibelen er Guds levende ord. Det kommer til oss og gir mening for oss gjennom millennium, generasjoner, kulturer og tradisjoner. Det må alltid tolkes og gjøre relevant for oss, der vi er. Det er jo det vakre med Bibelen, og det må vi ikke miste. Men det er også det som gjør mye vanskelig, for hvordan skal vi tolke på best mulig måte? Hva slags tolkning er «mest bibelsk»? Det vil nok kristenheten være uenig om til en viss grad helt til Jesus kommer igjen. Samtidig er det mulig å si noe om mer eller mindre gyldig tolkning av Bibelen.

Jesus gir noen tolkningsnøkler. Når han skal summere opp hva som er hovedbudskapet i loven, sier han: «*du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand, og din neste som deg selv*» (Luk 10, 27). I det som kalles Jesu programtale, i Lukas 4, siterer Jesus fra Jesaja og sier at han skal «... *forkynne et godt budskap for fattige. Han har sendt meg for å rope ut at fanger skal få frihet og blinde synet igjen, for å sette undertrykte fri og rope ut*

et nådens år fra Herren» (Luk 4, 18-19). Dette er et tydelig ekko av noe som går igjen i det gamle testamentet, nemlig hvor viktig det er å ta vare på dem som på et eller annet vis har falt utenfor samfunnet (f.eks. enker og farløse). Det dobbelte nestekjærlighetsbudet og Jesu programtale er en rød tråd gjennom Bibelen som man kan bruke som tolkningsnøkkel når man leser Bibelen.

Frikirken er en evangelisk-luthersk kirke, og Luther har også noen tolkningsnøkler. En av dem er «det som fører til Kristus». Ofte trekkes også Luthers «Sola Scriptura» - Skriften alene - frem i debatter om bibelsyn. Dette brukes oftest som et argument for at man ikke skal ta med erfaringer eller tolkninger av Bibelen, men lese den «som det står». Det mente aldri Luther, han var alltid klar over og tydelig på at Bibelen alltid må tolkes. Skriften alene må også leses opp mot den Katolske kirkes høye vurdering av tradisjonen, der tradisjonen og Bibelen sidestilles som trosgrunnlag. Det er dette Luther tar avstand fra. I tillegg må man også ta med Luthers andre «sola», som Sola Gratia (nåde alene), Sola fiede (troen alene), når man skal snakke om lutherske tolkningsnøkler for Bibelen.

I tillegg er en vanlig tolkningsnøkkel å skille på sentrum og periferi – hva er det som kommer opp som tema igjen og igjen i Bibelen? Hva er det mest sentrale i Jesu budskap? Over har jeg argumentert for at det er det dobbelte nestekjærlighetsbudet og Bibelens stadige oppfordring om å ha omsorg for de marginaliserte i samfunnet. Dette er ikke en «enkel» løsning for å hoppe over vers eller tekster jeg ikke liker eller er uenig i. Det er ordentlig vanskelig å etterleve det dobbelte nestekjærlighetsbud.

Selv om Luther var imot en katolsk forståelse av tradisjonen, betyr ikke det at man ikke skal ha respekt for kirkelig tradisjon. Samtidig har kirken endret på lære og tradisjon når man har blitt overbevist nok om det. Et eksempel fra urkirken er når man diskuterer om de som blir kristne må omskjæres eller ikke. Det blir man enige om at ikke trengs. Et annet kjent eksempel er slaveri. Lenge argumenterte man for slaveri med Bibelen i hånd. Så endret noe seg. Det var ikke bibeltekstene, de står der fremdeles, men tolkning av dem, og tolkningen av hva som var viktigst – å følge disse bibelversene om slaveri «slik det sto», eller å følge det dobbelte nestekjærlighetsbudet – endret seg. Hva man mente «førte til Kristus» endret seg.

Det er slik jeg nå ser på spørsmålet om likekjønnet samliv. Det finnes noen bibeltekster som omtaler likekjønnede seksuelle handlinger (og noen mener samliv). Akkurat hvordan vi skal tolke de tekstene kan vi diskutere, og det finnes ulike måter å tolke dem på. Jeg kan skjønne at noen kan lande på at nettopp de tekstene på et eller annet vis fordømmer likekjønnede seksuelle handlinger. Jeg er ikke enig, men jeg kan forstå at det er mulig å lande på den tolkningen. Det jeg synes er vanskelig, er å forstå hvorfor disse tekstene blir en viktig tolkningsnøkkel for hvordan forstå ekteskap og samliv generelt sett. Jeg er heller ikke enig i at det finnes en rød tråd fra skapelsen der ekteskapet mellom en mann og en kvinne er det «bibelske». I Bibelen finnes enormt mange samlivsformer, ganske ofte mellom en mann og flere kvinner og/eller konkubiner. Kvinner behandles som objekter som kan giftes bort for å sikre slekten land, penger eller status. Veldig unge jenter giftes bort til eldre menn. Det er bare noen eksempler for å si noe om at ETT bibelsk ekteskapssyn finnes ikke. I tillegg har man som kristne alltid forholdt seg til lovene til det landet man bor i når det gjelder ekteskap.

Vi står også i en kirkelig kontekst og tradisjon der ekteskapet har vært viktig, men det er ikke et sakrament. Det er ikke like viktig for oss som dåpssyn og nattverdssyn. Ved å vedta at hele samlivsetikken er et bekjennelsesspørsmål, løftes samlivsetikk opp på samme nivå som dåpssyn og nattverdssyn og det mener jeg er feil. Det baserer jeg både på de tolkningsnøklerne jeg har skrevet om over og på min forståelse av hva som er et bekjennelsesspørsmål. Jeg ser også for meg at det blir vanskelig å skulle håndheve eller kontrollere både ordinertes syn på samlivsetikk og eventuell etterlevelse av den. Så vet jeg at målet med vedtaket er prinsipielt, men teologi er aldri kun prinsipiell. Teologi, og særlig i rammen av kirkelig lære, får alltid virkelige konsekvenser for virkelige medmennesker.

Det jeg er enig i, er at Bibelen er tydelig på at når man først er en del av et ekteskap, så skal man være trofast. Utroskap, av alle typer, ser Bibelen tydelig ned på. For mange skeive er det jo

nettopp, som for oss alle, dette man lengter etter – å være sammen med noen som man har lovet å være trofast hos «til døden skiller dere». At det skal være diskvalifiserende for tjeneste i kirken, eller at det skal være synd, det forstår jeg ikke.

Hvis synd er det som skiller oss fra Gud og andre mennesker – da er ikke likekjønnet kjærlighet og likekjønnet samliv, som gir mer kjærlighet og fellesskap, synd.

Hvis du ikke følger meg i det, har jeg et spørsmål: hvis likekjønnet kjærlighet og samliv er synd, hvorfor behandler vi denne synden annerledes enn alle andre synder? Vi har ikke temakvelder om utroskap, sladder eller løgn. Vi sier ikke til noen at de ikke kan lede gudstjeneste i kirkene våre fordi de har sladret for mye i det siste.

Jeg vet også at mange skiller på det å gjøre en synd og å leve i synd. I en syndsforståelse som er mer enn individuelle handlinger, så lever vi alle i synd – i vår bortvendthet fra Gud – alltid. Vi er hele tiden samtidig rettferdige og syndere, og vi blir frelst gjennom nåden alene. Det er ikke fordi vi gjør noe eller kan gjøre noe, at Gud frelser oss. Det er helt og holdent Guds handling. I en luthersk teologi kan vi aldri jobbe oss opp slik at noen av oss er mer hellige enn andre. Dermed mener jeg at forskjellen på å leve i synd eller gjøre synd, er et skille som er umulig å opprettholde. Vi er alle på lik linje overfor Gud, samtidig synder og rettferdig, frelst av nåden alene.

Hvis vi skal tolke Bibelen etter det dobbelte nestekjærlighetsbud og leve etter det, ja, da faller vi alle til kort, hver dag.

Hvis vi skal tolke Bibelen etter det som «fører til Kristus» – hva gjør vi med alle fortellingene fra skeive i våre sammenhenger om sår, skader og ødeleggende opplevelser for deres forhold til kirke og Gud?

Til slutt – jeg skriver om fortellingene og erfaringene fra skeive, jeg skriver om mine egne erfaringer. Det gjør jeg fordi vår teologi aldri er unntatt erfaringene våre. Jeg vil faktisk gå så langt som å si at vår teologi er ingenting uten erfaringene. Jeg skriver dette i romjulen. Vi har akkurat feiret at Jesus ble født, at Gud ble menneske. Og når Gud ble menneske, blir erfaringer teologi. Hva hadde Paulus vært uten Damaskusopplevelsen eller Luther uten Tårnopplevelsen? Teologi formes av erfaringer og den blir ikke mindre hellig eller viktig av det. Derfor må vi, som kirke, også ta inn over oss alle fortellingene om dårligere erfaringer. For meg førte det til endring av standpunkt og justering av teologien min. Det er ikke farlig, men nødvendig.

FINNES DET VEIER VI KAN GÅ SAMMEN SOM KIRKE?

FØRSTE INNLEGG; MULIGE VEIER

Hvordan skal vi håndtere uenigheten om samlivsspørsmålet?

Hvilken plass er det for homofile og de som er uenig med Frikirkens lære?

Finnes det mulige veier vi kan gå sammen?

Jeg tror at nøkkelen for at vi skal kunne gå videre sammen, er at vi som kirke anerkjenner at det det går an å komme til ulike konklusjoner i spørsmålet om likekjønnet samliv. Jeg mener at flere syn kan forankres i det skriftsynet vi som kirke har. Vi må konkludere med at dette ikke er et kirkesplittende spørsmål. Hvorfor tenker jeg slik?

1. Så langt jeg kan se, kommer det mer og mer teologisk arbeid med en skriftforståelse vi som kirkesamfunn kan anerkjenne, og som argumenterer for en aksept av likekjønnet samliv. Det blir vanskeligere og vanskeligere å holde fast på at det med grunnlag i vår skriftforståelse bare kan være en konklusjon i dette spørsmålet.
2. I et kirkesamfunn er vi nødt til å ha en kontinuerlig teologisk debatt og samtale om de spørsmålene som til enhver tid er aktuelle. Vi kan ikke rømme fra den virkeligheten vi lever i. Debatten om likekjønnet samliv kan oppleves som krevende, slitsom og å ta lang tid. Men vi er nødt til å ta den, og la den ta den tiden det tar.
3. Når det debatteres, skal kirkesamfunnet kunne forvente lojalitet mot det ståstedet Frikirken til enhver tid har. Samtidig som det må være mulig å arbeide for endring. I spørsmålet om likekjønnet samliv, som i andre spørsmål, trenger vi ikke å kreve at ordinerte skal måtte stå hundre prosent inne for Frikirkens ståsted. Å være lojal må være nok. I klartekst betyr det at man kan argumentere for et annet syn enn det Frikirken har. Lojaliteten ligger i at selv om man mener at Frikirken bør vie eller velsigne likekjønnede, kan man ikke gjøre det før Frikirken eventuelt har gjort vedtak i synoden/synoderådet som måtte åpne for dette, og det er utarbeidet en liturgi for slike handlinger.
4. Noen vil hevde at alle i et eldsteråd, og eventuelt i andre ledende organer i menighetene, ikke kan ha et annet syn i dette spørsmålet enn Frikirkens offisielle. Man må stå inne for det som i dag er Frikirkens syn. Konsekvensene av denne posisjonen vil fort bli at alle som måtte ha et annet syn, må tre ut av eldsterådene og eventuelt av andre ledende organer. Ingen nye eldste eller pastorer med et avvikende syn kan bli ordinert. Slik jeg ser det, er det ingen farbar vei. Det er allerede et meningsmangfold i Frikirken i spørsmålet om likekjønnet samliv. Det finnes flere og flere, både blant ordinerte og øvrige medlemmer, som ønsker endring. Vi kan ikke ha en samtale og debatt rundt en sak som denne med en trussel om å bli tatt ut av tjeneste dersom man har et annet syn enn kirkesamfunnet.
5. De av oss som er ordinerte har gjennom ordinasjonsløftet lovet å arbeide for kirkesamfunnets enhet. En av våre viktigste oppgaver er å gjøre alt vi kan for å holde kirken samlet. Og selv om de ordinerte har et særskilt ansvar og forpliktelse i så måte, er det noe vi alle som medlemmer av Frikirken må strekke oss langt for å oppnå.
6. For å holde kirken samlet må det inngås et kompromiss. Så langt jeg kan se, kan et kompromiss ligge et eller annet sted i retning av det synspunktet Leif Gunnar Sandvand, et av medlemmene i utvalget synoden satte ned i 2022 for å utarbeide en helhetlig samlivsteologi, fremmer i utvalgets rapport. Sandvand sier:

Jeg mener altså at inkarnasjonen innebærer en åpning for homofilt samliv/partnerskap som kirken kan velsigne ved siden av ekteskapet der mann og kvinne vies. Slik fastholdes kirkens klassiske syn på ekteskapet samtidig som vi legger til rette for trofaste og forpliktende homofile samliv/partnerskap.

Dette ståstedet er i tråd med det pinsevevnen og professor i teologi på Menighetsfakultetet, Terje Hegertun, fremmer i sin bok «Det trofaste samlivet.» fra 2021. Hegertun prøver i den boken, med grunnlag i hans anerkjennelse av Skriftens autoritet, å innta en mellomposisjon i samlivsteologien. Hegertun snakker om de to brofestene i det synet han tegner opp. Det første er det han kaller «*de liberales påpekning av at homofile bør integreres i kirkene på en bedre måte enn det som har vært tilfelle fram til nå.*»

Det andre brofestet er forankret «*i de konservatives understrekning av at det heterofile ekteskapet har en særskilt status på grunn av forplanting og foreldreskap.*» Dette vil i Hegertuns øyne innebære at en «*bærekraftig samlivsetikk bygger på at den gjelder for alle som inngår trofaste samlivsrelasjoner. Gjennom det styrker samlivet og ekteskapet sin posisjon.*»

Hva om vi som kirke utforsker nærmere hva som kan ligge i det ståstedet Sandvand og Hegertun skisserer?

Til slutt: Sammen med Treungen Frikyrkje har Oslo Vestre sendt dette forslaget over til synoden:

Vi er urolige for situasjonen Frikirken står overfor i saken om likekjønnet samliv. Vi ser at spørsmålet kan splitte menigheter og kirkesamfunnet vårt. Vi tror at mange, uavhengig av ståsted i sak, ønsker å unngå en slik splittelse. Så langt vi kan se, trenger ikke spørsmålet om likekjønnet samliv å anses som et kirkesplittende bekjennelsesspørsmål. Vi ber synoden fatte følgende vedtak:

Synoden anser ikke spørsmålet om likekjønnet samliv som et bekjennelsesspørsmål.

I menigheten jeg har mitt daglige virke, finnes det ulike syn på spørsmålet om likekjønnet samliv. Men et enstemmig menighetsmøte var enige om at det ikke trenger å splitte oss – at dette ikke må splitte oss. Vi tåler å være uenige. Vi er glade i hverandre og vi trenger hverandre. Kirketilhørighet er noe som kan stikke dypt. Det er ikke noe vi kan ta lett på.

ANDRE INNLEGG; IKKE TO SYN I SAMME KIRKE

Innledning:

Jeg har blitt bedt om å si noe om hvorfor jeg mener at vi ikke kan operere med to ulike syn på ekteskapet i vårt kirkesamfunn. Hvordan man konkluderer i dette spørsmålet henger tett sammen med hva man mener om de to andre spørsmålene som har blitt stilt til oss; «Er homofilt samliv synd eller ikke?», og «Kan vi som trossamfunn velsigne homofilt samliv eller ikke?».

Før jeg skal si noe om hvorfor jeg mener vi ikke kan eller bør ha to syn på ekteskapet i Frikirken, vil jeg anbefale mine brødre og søstre rundt om i menighetene til å sette seg godt inn i teologien rundt det kristne ekteskapet og også hva det vil si «å velsigne» i bibelsk tanke. Har man satt seg godt inn i dette, vil man være bedre rustet til å diskutere spørsmålene som nå er på agendaen.

Så hvorfor ikke to syn:

Jeg mener at det verken er klokt eller forsvarlig å skulle praktisere to likeverdige syn på spørsmålet om likekjønnet samliv i Frikirken. Dette mener jeg i respekt for at det på begge sider av saken er sterke overbevisninger om at deres syn er godt og rett og noe man derfor ikke vil gi opp kampen for. Å ha to lærer om noe så dyptgripende som seksualitet, samliv, familie og ekteskap er i mine øyne en utopi, da det ikke går logisk opp; to motstridene påstander kan ikke være sanne på samme tid. To pluss to kan ikke bli både fire og fem. Likekjønnet samliv kan ikke både være synd som drar oss bort ifra Gud og samtidig noe vi vil feire og velsigne på Guds vegne. To likestilte syn på ekteskapet i en og samme kirke er som å ha to ulike fartsgrenser på samme vei; den høyeste fartsgrensen vil etter hvert bli rådende. I kirkesamfunn som har åpnet for to syn ser vi konturene av dette, jfr Den Svenske Kyrkan og biskop Kari Veitebergs uttalelser siste halvår.

Sprengkraft til splittelse

Når vi ser rundt oss til andre frikirkelige kirkesamfunn som baler med de samme spørsmålene, ser vi at også der har saken sprengkraft til å være kirkesplittende. Kirkesamfunn med ulike strukturer og organiseringsformer som åpner for flere syn i disse spørsmålene opplever likevel at både enkeltmedlemmer og hele menigheter melder seg ut, pastorer slutter og relasjonene blir vanskeligere. Eksempelene kan vi blant annet hente fra Metodistkirken hvor den norske grenen for kort tid siden åpnet for å kunne operere med to syn. Der har konservative menigheter allerede meldt seg ut og sentrale pastorer slutter (jfr. Østevold i *Centralkirken i Bergen*; <https://www.vl.no/religion/2023/10/22/metodist-pastor-slutter-etter-menighetens-veivalg/>).

I Den norske kirke hvor biskopene mener at de gir rom for to syn, er det unge prestespirer som er urolige for om det er rom for dem med deres tradisjonelle syn i saken (<https://www.vl.no/meninger/verdidibatt/2023/11/13/det-frister-ikke-a-bli-prest-i-den-norske-kirke/>), og det finnes prester som ikke får jobb på grunn av teologisk ståsted. Vi vet også at dersom det skulle åpnes for en liberalisering i Frikirken, så er det mange konservative medlemmer og menigheter som vil oppleve det vanskelig å fortsette i kirkesamfunnet vårt. Dermed kan jeg ikke se at det å åpne for to syn i Frikirken skulle skape ro eller enhet, slik noen påstår. Tvert imot så virker det som om det kan gå mot en splittelse uansett hvordan man innretter seg. Utviklingen i Det norske baptistsamfunnet det siste året illustrerer det samme. Der har flere liberale menigheter nektet å innordne seg det konservative samlivsvedtaket fra vårens landsmøte. Hvilke konsekvenser dette vil få for disse menighetenes medlemskap i baptistsamfunnet på sikt er ennå ikke avklart (<https://www.vl.no/religion/2023/10/27/baptistmenigheter-vil-ikke-rette-seg-etter-samlivsvedtak-uheldig-synes-hovedstyret/>).

Vår kirkes bekjennelse

Ut ifra det jeg nå har beskrevet kan det virke som om spørsmålet om samlivsetikken rent deskriptivt har kraft i seg til å være kirkesplittende. Om det også for oss som Frikirke, rent normativ, må være slik, må vi se litt nærmere på før vi konkluderer. Da kommer vi inn på spørsmålet om i hvilken grad dette må regnes som et bekjennelsesspørsmål. Altså; hva det innebærer å være Den Evangeliske Lutherske Frikirke. Og i forlengelsen av dette, hva vi som medlemmer, ansatte og ledere er forpliktet på? Hva vi sa ja til da vi ble en del av dette kirkesamfunnet?

Frikirkens bekjennelsesgrunnlag er: det nye og det gamle testamentet, de oldkirkelige bekjennelser, den augsburgske konfesjon og Luthers lille katekisme.

Spørsmålet som er sentralt her, er om synet på likekjønnet samliv er et bekjennesspørsmål? Det vi mener med bekjennesspørsmål handler om forståelsen av hvilke lærespørsmål som er i tråd med vår kirkes bekjennesskrifter. Her må man ikke misforstå og tro at det handler om å bekjenne troen og frelsen.

Paragraf 2 i forfatningen sier: «Den Evangeliske Lutherske Frikirke tror, lærer og bekjenner: De profetiske og apostoliske skrifter i det gamle og det nye testamentet (Bibelen) er Guds ord, og dette Guds ord den eneste regel og rettesnor for tro, lære og liv».

Siden Frikirken bekjenner at Bibelen er eneste rettesnor for tro, lære og liv, mener jeg Frikirken er forpliktet til å formulere en bibelsk begrunnet samlivsetikk. Bekjennelsen til Bibelen som eneste *rettesnor* forplikter altså Frikirken på hvordan man formulerer en samlivsetikk. Å endre samlivsetikk med den begrunnelse at det finnes etiske argumenter som veier tyngre enn de bibelske argumentene, vil stride mot Frikirkens bekjennelse til Bibelen som Guds ord.

Vår bekjennelse til at Bibelen er Guds ord er relevant når det kommer til spørsmålet om samlivsetikk er et bekjennesspørsmål.

Begrepet *bekjennesspørsmål* finnes ikke i de bibelske tekstene. Men om vi i stedet bruker ordet *lærespørsmål* ser vi at i evangeliene og i brevlitteraturen er etiske spørsmål å regne som lærespørsmål. Når evangelistene forteller at «Jesus lærte» dreier det seg ofte om etiske spørsmål (f.eks Matt. 5) og også spesifikt om samlivsetiske spørsmål (f.eks Mark. 10). I brevlitteraturen omtales også etiske spørsmål som «lære» (1.Tim. 1,10) og det advares sterkt mot å tillate en annen lære i spørsmål som handler om synd og livsførsel (2. Pet 2). Når dåpsbefalingen (Matt. 28) taler om å lære og holde alt det Jesus har befalt, er det en formulering som også innbefatter det etiske. Frikirken er forpliktet på å lære videre alt det Jesus har lært oss, samlivsetikk inkludert.

Så forstår jeg at den «progressive/liberale» siden selv hevder å finne bibelsk belegg for sitt syn, men her er de to sidene rett og slett saklig uenige. Og så lenge som den konservative siden mener at det ikke finnes tilstrekkelig bibelsk belegg for det liberale synet i denne saken, vil dette for konservativ side nødvendigvis bli et bekjennesspørsmål sett i lys av det jeg har gjort rede for ovenfor.

Avslutning:

Nå har jeg kort argumentert for at samlivsetikk er å regne som et bekjennesspørsmål og derfor av en slik karakter at det splitter vår kirke om vi lærer ulikt på dette området. Dette, sammen med det som faktisk skjer i kirkelandskapet rundt oss, forteller meg at enhet ikke er å finne i to syn under samme tak. Da vil uroen fortsette, det skapes ikke mer enhet, men heller forvirring om hva vi skal lære videre om seksualitet, singelliv og ekteskap til neste generasjon og til nye som kommer til tro.

Så er det viktig å presisere at når jeg mener at vi bør holde fast på det tradisjonelle synet og ikke gi rom for to lærer på dette området, så står ikke det i motsetning til å møte alle mennesker, inklusive de skeive, med respekt og kjærlighet. Jesus møtte mennesker med både nåde og sannhet. Å bli møtt i denne rekkefølgen er avgjørende for oss alle, ikke bare homofile.

Veien videre er ingen lett vei, men skal vi ta hverandres synspunkter på alvor, så må vi begynne å snakke sammen om konsekvensene av at vi er der vi er. Her mener jeg at vi trenger å ha to tanker i hodet samtidig: På den ene siden, så er det viktig og riktig slik jeg forstår bibelen at vi skylder å elske hverandre selv om vi er uenige og at det går an å respektere hverandre og anerkjenne den andres gode motiver, samtidig som vi fastholder at vi har en lære og at det ikke er mulig å ha to lærer om dette spørsmålet i en og samme kirke.

Hvis alternativene er enten å skilles eller åpne for to syn, så tror jeg vi må bestemme oss for å sammen finne en måte hvor vi kan skilles som venner, slik at begge parter kan få forkynne og praktisere det de har tro for.

EN TREDJE VEI

Kjære frikirkefolk

1. Stakkars oss, nå har denne homofilisaken kommet til vår kirke. Til det er det å si: Det er ikke synd på oss. Fri oss fra en slik selvmedlidenhet. Det er ingen kirke som har fått mandat til å gjemme seg. Tvert om: Vårt eneste mandat er å være midt i livet. Midt i lyset, i all offentlighet. Det handler da heller ikke om en sak, men menneskers ulike livshistorier.
2. I min 41-årige pastortilværelse har jeg én gang forrettet i en begravelse der vedkommende hadde tatt sitt eget liv. Jeg tror han var homofil. Jeg har lest boka om Halvor Bakke, sønn av en eldstebror i Brunlanes Frikirke, der vi i ett kapittel kan lese om frikirkepastoren som ville helbrede hans homofile legning ved bønn. Jeg har lest Geir Egil Eiksund sin bok «Kampen». Gutten som jeg døpte i Ørsta Frikyrkje på 80-tallet, og som i voksen alder står frem som homofil. Og jeg har lest Terje Hegertun sin bok om samliv; pinsevennen som hevder med styrke at Bibelen ikke sier nei til to homofile som lever sammen i et forpliktende fellesskap.
3. Videre tenker jeg at det er grunn til å løfte frem fra den kristne etikken: «Livet som det høyeste, etiske gode». Livet er toppen av pyramiden, eller livet trumfer alt det andre. Når et klart nei til homofilt samliv i våre menigheter, sammen med andre forhold, kan ende opp i selvmord, har vi et problem vi ikke kan overse.
4. Min største grunn til en voksende uro i dette spørsmålet, er mine siste juleprekener, etter at jeg er blitt 60 og 70 år gammel. Jeg har måttet si til meg selv: Det Gudsbildet du nå forkynner, slik du nå legger ut inkarnasjonen, om det nå skulle være noen homofile i forsamlingen, hvorledes får de dette til å stemme med at Frikirken som du er pastor i sier nei til enhver form for homofilt samliv? Sagt annerledes, kommer vi ut med inkarnasjonen i behold dersom vi fortsatt sier nei til homofilt samliv? Det er her mitt synspunkt blir til: Nei til likekjønnet ekteskap, ja til homofilt partnerskap/ samboerskap. Ja, for inkarnasjonen betyr; Gud ble ikke en kristen juledag, Gud ble et menneske. Og det såkalte kristenlivet er ikke noe annet enn livet selv. Det er ikke et liv i 2. etasje, det er et liv i stallen. Så når Jesu motstandere spør, hvem er det som har syndet, han selv eller hans foreldre, siden han ble født blind, kunne vi også spørre: Hvem er det som har syndet, han selv eller hans foreldre, siden han ble født homofil? Her kunne vi også legge til, hva er meningen med livet? Mitt svar er: Det er ikke noe større mening med livet, enn livet selv. Det betyr også at vi som kirke ikke er eksperter på meningen med livet, men inkarnasjonen som er full av risiko, og innebærer at vi skal gå inn i livet slik det faktisk er. Vi har ikke fått noe annet mandat.
5. Jeg har aldri hatt noe ideal om å ha de samme teologiske oppfatninger fra jeg ble ferdig med teologistudiet og til jeg ble pensjonist, 41 år senere. Trøste og bære, kall meg ikke helstøpt, noe så firkantet og hardt. For meg er det ingen hedersbetegnelse, tvert om. Nettopp i skyggen av inkarnasjonen gjør livet noe med oss, og derfor antyder jeg med en viss frimodighet, at vi som har vært forkynnere et helt liv har tilegnet oss en større forståelse av inkarnasjonen enn det vi hadde da vi begynte i dette kallet.
6. Vår kirke er en minoritet i landet. De homofile er også en minoritet i Norge. Der er vi i samme bås. Jeg tenker det er viktig å holde fast på at de homofile er en minoritet. Og da kan vi behandle dem med respekt og verdighet, uten å forandre på ekteskapet. Det som derimot skjer når de homofile blir en del av et omdefinert ekteskap, pekte allerede Inge Lønning på da han formulerte «Når en minoritet ikke lenger er en minoritet, og en forskjell ikke lenger er en forskjell». Dermed har jeg også sagt at den beste måten å holde frem det tradisjonelle kristne ekteskapet på, er å si ja til homofilt samliv/ homofilt partnerskap.

Fra komiteutredningen:

Utvalgsmedlem Leif Gunnar Sandvand stiller seg i hovedsak bak utvalgets tekst, men har også kommet med et selvstendig tillegg:

«Enhver kirke som ønsker å ta inkarnasjonen på alvor, må stille seg selv følgende ransakende spørsmål; Hvordan opplever homofile mennesker som ønsker å leve trofast i et partnerskap seg gjenkjent eller omfavnet av inkarnasjonen, når kirken sier et konsekvent nei til ethvert homofilt samliv utenfor ekteskapet? Jeg mener altså at inkarnasjonen innebærer en åpning for homofilt samliv/partnerskap som kirken kan velsigne ved siden av ekteskapet der mann og kvinne vies. Slik fastholdes kirkens klassiske syn på ekteskapet samtidig som vi legger til rette for trofaste og forpliktende homofile samliv/partnerskap. I forlengelsen av dette er det naturlig for meg å mene at synet på ekteskapet er et bekjennelsesspørsmål, mens en ordning med homofile partnerskap utenfor ekteskapet kan kirken ha ulike syn på.»

TO VITNESBYRD

FRA EN AV DEM DERE SNAKKER OM (ÅPEN HOMOFIL)

*På frukten skal treet kjennes
I gjerning skal det sees hvem du er
Hva hjelper det om du sier du tror.
Når ditt liv slår i hjel dine ord.*

Arnold Børud

1989 har ungdomskoret hjemme i Frikjerka 15-årsjubileumskonsert. Denne er med som en av de tidlige sangene på repertoaret. Jeg er 15, kristen og homofil. Dersom jeg lever ut den jeg er, er jeg ikke kristen. Mitt liv slår i hjel mine ord. Jeg har intet annet valg enn å leve resten av livet alene.

I dag tenker jeg annerledes. Det er ingen motsetning mellom det å være kristen og skeiv. Mange homofile har tilsynelatende klart seg fint, men Kirkens forkynnelse har bidratt til skam, frykt for å bli avslørt og helvete, tunge tanker – for noen selvmord, dårlig selvbilde, usikkerhet på egen identitet, en opplevelse av aldri helt å høre til, psykisk uhelse og tap av troen. Forkynnere som forfekter en konservativ teologi innser i dag dette selv når de sier at «jeg skjønner det er vanskelig, men jeg kommer ikke utenom at Bibelen... Forkynnelse som legger byrder til menneskers liv, skaper behov for sjelesorg eller «noen som kan være en medvandrer» som det heter så fromt, er en forkynnelse som bærer dårlig frukt.

I boka «Gjestfrihetens kraft» skriver Per Arne Dahl: «Det er noe som er like viktig som lov og evangelium og det er liv og evangelium». Mer konservative/sentrumsorienterte teologer har de siste årene vist at Bibelens tekster kan forstås annerledes enn det vi gjorde før. Det gjør det uforståelig for meg at vi ikke skal kunne leve med to syn i Frikjerka. Vi er ikke en folkekirke, og vil til tross for uenighet ha respekt for at hva man tenker om likekjønna forhold, også er et samvittighetsspørsmål. Mitt håp er at Frikirken kan leve med to syn. Mitt syn er at likekjønna samliv kan og bør velsignes. Jeg mener likekjønna som lever sammen i trofaste forhold bør gifte seg.

Min første «crush» var en gutt i 6. klasse. Kjekke gutter var det også på Dvergsnestangen, Arena, på Skjærgårdsgospel i Kragerø, på Reis deg på Lillehammer og ikke minst på internatet i Staffeldtsgate. På nattverdgdustjenester siste kveld på leirer ble det mot slutten gjerne sagt at nå kan hver og en legge framfor Gud det de har på hjerte. Ved enhver anledning ba jeg til Gud om at han måtte endre meg, men ble aldri bønnhørt.

Staffeldtsgatestudenten anno 1993 var imot kvinnelige prester. Den jeg var kunne jeg slettes ikke leve ut. Medisinstudenten anno 1998 hadde tidlig i studiet propedeutikk og pasientkontakt. Dersom en pasient kom og sa at han eller hun var homo, hadde jeg gjort opp med meg selv at jeg som legestudent ikke kunne anbefale noen å undertrykke eller holde dette skjult på grunn av religiøs overbevisning. Jeg ville ikke som lege kunne anbefale noen å leve på den måten. Til meg selv sa jeg det motsatte. Det var slik jeg oppfattet Bibelen og som jeg fikk høre fra kristne ledere. Jeg skulle så visst ikke la meg lede av tidsånden eller fornuften. Da kunne jeg anklages for å stille spørsmålet: Har Gud virkelig sagt? Det ville være som å gå i ledtog med den onde selv. (Jeg fullførte dessverre ikke medisinstudiet.)

Jeg skjønnte tidlig at jeg var homo. Jeg forstod tidlig at det var veldig feil. Det var synd. Det var farlig og samfunnsnedbrytende. Det var sånne som meg som hadde skylda for HIV-epidemien som det ikke helt kunne utelukkes var Guds straff over synden som florerte. Sånne som meg var til og med et endetidstegn. Og sånne som meg er i dag gjenstand for en stor diskusjon i Frikjerka.

I 2005 fortalte jeg foreldrene mine at jeg var homofil og påla dem ikke si dette videre. Jeg ville leve livet alene, og holde min legning hemmelig livet ut. Vi snakket aldri mer om det. De lever ikke i

dag. Men jeg var aldri et øyeblikk i tvil om at de var uendelig glad i meg. Det må også ha vært en byrde for dem ikke å kunne dele dette med noen.

I 2012 ble mamma innlagt på Vestfold Sentralsykehus med kreftsykdom for siste gang. Hun lå på en brisk på mottaket, våre blikk møttes. Jeg tenkte hun ønsket si det var i orden om jeg fant en mann å dele livet med. Like fort slår et bibelsitat ned i hodet: "Den som får en av disse små som tror på meg til å synde, det ville være bedre for ham om en kvernstein ble hengt rundt halsen hans og han ble druknet i havets dyp." (Matteus 18:6). Jeg tenkte, Mamma skal dø. Hvis hun leder meg vill, går hun fortapt. Ingen av oss sa noe.

Med årene kunne jeg ikke lenger fatte og begripe at det var mulig å være imot kvinnelige prester/pastorer. Det var lakmustesten på om man var bibeltro og konservativ kristen eller ikke. Frikjerka har i dette spørsmålet lært seg å leve med to syn. På samme måte som vi i dag tenker annerledes om kvinners stilling i samfunnet, tenker vi annerledes om homofili. På samme måte vil det også måtte påvirke hvordan vi leser og forstår Bibelens tekster om samliv. En som leser Bibelen og finner støtte for likekjønna ekteskap er like bibeltro som en som kommer til motsatte standpunkt.

Jeg innså at kristendomsforståelsen jeg hadde vokst opp med, ikke var sunn. Jussen, psykiatrien og etter hvert deler av kirken tenker annerledes om homofili i dag. Før var det mange som ikke visste bedre. Med den innsikt vi har nå, forventer jeg at også frimenigheter åpner opp for forpliktende likekjønna samliv. Unge kristne homofile som vokser opp i dag, må slippe å gå gjennom prosessene jeg og andre i min generasjon har gått gjennom. Det får være grenser for hvor tunge kors man pålegger andre å bære som man ikke trenger å bære selv. Det vil alltid komme nye generasjoner, og dermed også nye homofile i menighetene. Dette er ikke noe man vil bli ferdig med en gang for alle. Det å ha en konservativ mening kan oppleves som krevende og utmattende. Men det er mye mer krevende ikke å bli akseptert som den du er. Det ene er intellektuelt, det andre er eksistensielt.

FRA EN ANNEN AV DEM DERE SNAKKER OM

Jeg ble spurt om å dele erfaringer og refleksjoner til deres dialogdøgn ettersom jeg erfarer likekjønnet tiltrekning. Selv har jeg en sentral rolle i en frikirkelig sammenheng.

På den ene siden har jeg veldig lyst til å delta og observere og lære, men på den andre siden er ikke min historie bare min. Jeg er gift med ei flott kvinne, og vi har barn sammen. Per nå er belastningen for stor til å stå fram, selv i et lukket forum som dette. Derimot, mine erfaringer er ikke en hemmelighet.

Kirkens vei i møte med likekjønnet tiltrekning og parforhold er brokete og fulle av sår. Jeg mener det er viktig å erkjenne at dette er et sår på Kristi kropp i den tiden vi lever i. Og det er viktig å forstå at uansett hvor vi lander teologisk, er det noen som vil falle utenom.

Noen av dem som også står i fare for å falle utenom, er mennesker som kjenner på likekjønnet tiltrekning, men ikke ønsker å leve dette ut av teologisk overbevisning. Disse har jeg etter hvert møtt flere av i ulike sammenhenger, og utgjør en «minoriteten i minoriteten». Det er utrolig få forbilder på dette i offentligheten. Når også flere kirkesamfunn endrer teologisk ståsted, gjøres dette rommet enda trangere og mer ensomt.

Som kirke må vi være bevisst på at å velge et liberalt ståsted eller på en eller annen måte omfavne begge syn – slik DNK uttrykker at de forsøker seg på – har også konsekvenser for slike som meg. Vi trenger et fellesskap å stå sammen med i vår teologiske overbevisning. Å si at vi likevel kan velge vår vei i et mer liberalt fellesskap, utviser lite forståelse for hvordan man erfarer denne tiltrekningen. Det er tidvis, eller for noen, alltid noe i oss som lengter etter nærhet og intimitet til det samme kjønn. Dersom kirken åpner opp for at det kan være bibelsk grunnlag for å leve ut denne tiltrekning, vil det over tid være nærmest umulig å ta et annet valg – fordi kreftene og

lengslene for mange vil være så sterke. Vi trenger kirken å stå sammen med, og da er teologisk ståsted helt avgjørende. Ikke minst i en tid hvor slike reelle kirkealternativer minker i omfang.

Det jeg prøver å påpeke: det er også store pastorale utfordringer med å åpne for begge syn, og vi kjenner oss alene. Det er lite forståelse for våre valg i offentligheten, og lite forståelse for vår tiltrekning i kirken. Mange av oss lever med dette i det skjulte, det er også et signal på hvor krevende det er å stå fram. Men det betyr ikke at vi ikke eksisterer.

I vår kirke har vi tro på at det er mulig å bygge et fellesskap hvor vi sammenholder klassisk teologi ståsted på området på den ene siden, og tilhørighet for oss alle på den andre siden. Kirken er for ødelagte mennesker, mennesker med sår og lengsler – men også med håp om en evighet der fremme hvor alle lengsler vil bli møtt.

Vi trenger en kirke hvor det ikke fremmedgjøres at mennesker kan kjenne på likekjønnet tiltrekning selv om vi står for en klassisk kristen teologi. At det skapes åpenhet for ulike valg for de som kjenner på slik tiltrekning: enten man velger enslig stand eller å gifte seg med motsatt kjønn der det er riktig og naturlig. Det er viktig at de som lever som enslige (uavhengig av tiltrekning, frivillig eller ufrivillig) blir anerkjent i kirka, representert i lederskap, og hvor vi sammen kan bygge en kultur for tilhørighet og dype relasjoner. På den måten kan mange likevel erfare livsviktig nærhet og intimitet, samtidig som det gjør valget om enslig stand et reelt alternativ.

På en måte høres det gjerne utopisk ut. Men himmelen er en ekte utopi. Skal vi be Guds rike komme og Guds vilje skje på jorden – så ser det gjerne slik ut. Allerede nå?

Jeg vet ikke om noen perfekte kirker på dette området, men jeg vet om kirker som forsøker å leve dette ut i praksis – og gjør gode erfaringer, samtidig som de stadig lærer. Her har mennesker med likekjønnet tiltrekning og klassisk kristen teologi en plass. Kanskje tør vi også etter hvert å stå mer fram og bli synlige? Det kommer an på anerkjennelsen som gis og tryggheten som skapes i kirken.